

Jegyzetek

- ¹ *Szent művészet. Tanulmányok az ars sacra köréből.* Válogatta és szerkesztette Cs. Varga István, Xénia Könyvkiadó, Budapest, 1994; Cs. Varga István: *Szent művészet II. Tanulmányok költészetünk szakrális vonulatából.* Magyarországiért, Édes Hazánkért Kiadó, Xénia Könyvkiadó, 2000.
- ² Cs. Varga István: „Nyújts feléje védő kart...” – Kölcsey Ferenc: Himnusz. Hungarovox Kiadó, Budapest, 2020.
- ³ Cs. Varga István: *Tanújelek.* Írások Németh Lászlóról. Magvető Könyvkiadó, Budapest, 1987.
- ⁴ Cs. Varga István: *Adósságtörlesztés.* Tanulmányok, esszék, recenziók, vitacikkek. Felsőmagyarország Kiadó, Miskolc, 2002.
- ⁵ Cs. Varga István: *LátóköR.* Esszék, műelemzések, egyéb írások. Hungarovox Kiadó, Budapest, 2012
- ⁶ Cs. Varga István: *Utak és távlatok.* Miskolc, 1987.
- ⁷ Cs. Varga István: *Hevesi és borsodi tájhazában.* Esszék, tanulmányok. Felsőmagyarország Kiadó, Miskolc, 1997.
- ⁸ Rácz László – Cs. Varga István: *Borkultúra kettős tükörben.* Hungarovox Kiadó, Budapest, 2016.
- ⁹ Cs. Varga István: *Rokonföldön.* Szellemi utazás Erdélyben és Csángóföldön. Xénia Könyvkiadó, Technet Kft. Budapest, 2014.
- ¹⁰ Cs. Varga István: *Jeszenyin világa.* Európa Könyvkiadó, Budapest, 1986.

Saitos Lajos

Lehetett volna boldogabb*(Bertók-montázs)*

Mintha előlről kezdeném
a világnak négy sarka volt
abban is leginkább Vése
ölel és szétfeszít a fény

mindenki hallott valamit
ahány irány annyi haza
magasan száll az egyszeregy
az idegekben a salak

remélni a legjobb üzlet
összeír a sok kis esély
rakosgatni kínra a kint
valaki magában beszél

valaki néz a rácson át
valaki ráz egy lepedőt

Mégis-ének

Semmi sem hiábavaló
még a pusztába kiáltó
szó sem – amely végig-
fút söpör az őszi avaron
fölkavarja a port befúj
a fűszálak közé a levél-
csomók alá tudtul adni a
bogárrajnak mégis-énekét!

Télelő*Csanádi Imre és Csoóri Sándor emlékének!*

Jönnek, jönnek a ködbikák,
bikaborjak átgázolnak a mezőn,
irtásföldeken, elhagyott legelőn,
harc repülőter kifutópályáján, le
a hegynek nevezett Gránásból –
föllegelik a füvet, virágot, kórót,
nem marad utánuk se gyom, csak
páras ujjú patanyom, jönnek a fel-
perzselt falu határáig – mementónak...!

Kórisme

Fájás a fejedben
maradék fogaidban
reumás testedben
csontjaidban – fájás
lelkedben gondolat-
gondjaidban nyak-
szirteden grinceken
fájás hátad kifutó-
pályáján – a lélek
kényszerű föl- és
leszállásakor – fájás
ami mégis éltet!

A reménység lépcsői

Fölfelé!
Ahány lépcső,
annyi szemfényvesztés...!

Lefelé!
Ahány lépcső,
megannyi megtérés...!

László Zsolt

Egy szem barack

A törpe őszibarackfa harmadik életévében virágzott a kertben. Szigetiék türelmetlenül várták, hogy hoz-e termést. A tavasz a szokásosnál melegebb volt. Tombolt, veszettül vegetációba kezdtek a növények. Egyik napról a másikra virágba borultak a fák. A kicsi barackfa is rózsaszín virágaival örvendeztette a családot. Aztán szíromhullás után a kicsi fán négy szem zöld terméskezdemény mutatkozott. Szigeti minden nap többször is meglátogatta a fácskáját. Nőtték a barackok, kezdtek már színesedni is. Milyen jó, hogy éppen négy szem – gondolta Szigeti. Így mindenkinek jut majd egy-egy szem. Nekem, az asszonynak, a fiamnak és kicsi lánykámnak. Egyik éjjel a mihaszna semmiből erős szelet kavarázó vihar támadt. Nem tartott sokáig, ahogy jött úgy tért vissza a láthatatlan térségbe. Reggel Szigeti kiment a fácskához. Döbbenet vette észre, hogy a négy szem barackból hármat leütött a fiatal ágakról a szél. Majdnem elsírta magát. Most mi lesz? Az egyetlen ágak között csüngő barackot figyelte. Mintha megszólalt volna.

Napok, hetek skáláztak a múlt időben. A barack nőtt, színesedett. Egyre nagyobb lett, jóval nagyobb az átlagosnál, majdnem sárgadinnye nagyságú. Cirmosodott és messziről meg lehetett érezni azt az igazi barackillatot. „De mi lesz így? Hogyan lesz ebből kóstoló? Negyedelni kell, bár nem illik. Jár a kóstolás az asszonynak, hiszen ő viszi a háztartást, a kislány oda van a gyümölcsért és az idén még nem ehetett a saját kertünk gyümölcséből, és hát a fiú is, hiszen egész évben segédkezik a kertben, gyomlálni, ásni és permetezni. Jómagam meg nagyon kíváncsi vagyok a saját termésünk ízére.” Nagyon nagy kérdőjel rajzolódott ki Szigeti agyában. Egész lényét átjárta az osztozkodás, kóstolás dilemmája. Negyedelni, vagy nem negyedelni. Elalvás után barackokkal teli ládákkal álmodott. Munkába menet a zöldségesek standja előtt percekig álldogált és a barackok méretét, színét és az árakat bámulta.

Hétvégén – lévén jó erős napsütés – a kerti asztalhoz telepedett. A hőség szinte elviselhetetlen volt. A nap kegyetlenül szúrta. Szigeti elbicegett a kis fához. Nem kívánta még leszakítani az egy szem barackot, pedig régen el kellett volna már döntenie, hogy mi legyen a sorsa, ki mit kap kóstolóba. Negyedekek legyenek, vagy bármi más? Tenyerét óvatosan a barack alá tolta.

Csiklandozó szőröcskéi enyhén bizsergették tenyerének bőrét. Aztán egyszer csak a barack a kezében maradt. Abban a pillanatban nem bánt semmit, hiszen a barack a héja alatt már lágyult. Gyorsan elvonult a félárnyékba tolt kerti asztalhoz. Fonatos kerti székébe lökte magát, és a barackot az asztal közepére tette. És ekkor eljött a dráma, a katasztrófális szembesülés. A barackágak takarta oldalán, gömbölydedsé-

gének másik felén egy körkörös penészedő, punnyadt foltot látott meg. Majdnem a barack felét érte ez a romlás. Az élet mindig próbára teszi az embert. Szigetit kiverte a víz, halántékában erős lüktetést érzett. Most mi lesz? Nézte-nézte a saját egy szem termését. Hát nem lesz kóstolás. A nap kegyetlen erővel forrósította az asztal árnyékából kilógó felét. Szigeti figyelte, ahogy az asztal lapján a hűvös árnyékot felváltja az aszaló hőség, a fény gyilkos ereje. Már nem volt semmilyen ötlete. Az asztal árnyékos közepéről kitolta a barackot a perzselő hőségbe, az asztal másik felére, hogy hadd rohadjon tovább.

Mese (1998)

Hadnagy József

Ajándék

(Ez a karácsony)

Ez a karácsony is
olyan, mint a többi,
spórolt pénzét ki-ki
ajándéokra költi,

csak hogy most az égen,
minden ember látja,
megjelent, mint egykor,
talán utoljára,

a betlehemi jel,
túlsorduló kancsón
két csillag beszélget
titkokat aranylón

a fény morzenyelvén
az idők végéről...
víziók törnek rám
kávém sötétjéből,

apám jövő-szomjas
szemeivel látok:
túlsordult a pohár –
ezért ez az átok

rajtunk... karanténban
gubbaszt a karácsony
mindenütt a földön,
ajándék a rácson...

Álomhalál

(Romantikus pillarésen)

Álmodtam éberem,
szüntelen, mondhatom:
voltam Zrínyi, voltam Balassi
végvári tájakon...

Szüntelen éberem
olykor-olykor álmodom:
vagyok Zrínyi, vagyok Balassi
életvégi tájakon...

Éberek legyetek,
végvárok, végváraim,
védtelek, védelek –
védjétek álmaim...

Ágyúgolyó süvít –
mint Balassi vére
Esztergom kövére,
álmaim elfolynak,
végvárok, végváraim
fogynak, egyre fogynak...

Kitörni, mint Zrínyi,
ha már meg kell halni,
egy utolsó rohamra –
maradék álmokon
álmahalált halni...

Szűk Balázs

Fiam ha utazik

Viszi fiamat a táska,
Miként jó időt a gyáva

Szél. Nem tudja még ő sem,
Lába alatt a kő sem,

Hazaér-e ma még.
Mint apró buborék,

Tornászva így száll,
Anyjához kószál.

Fiam végleg elutazott

Anyjától kószál
Egy távoli tónál,

Jaj, elveszett nekünk
A mi örök derünk,

Hazaér-e még,
Mint egy buborék?

Könnyező kőszem,
Mi marad, ha ő sem?

„Lyukas ötágú síp”

Valami hiányzik közepén:
A Szabadság!
Valami hiányzik a szélen:
A Mennycsászár!

Nincs már a szív,
S nincs már a kéz,
Mi álomba hív,
És vadonba néz.

Valami hígul közepén:
A Feltámadás.
Valami mállik a szélen:
Szép Magyarország.